

УДК 902 : 378.4 : 069 (477.83-25)

Роман ЧАЙКА

**АНТИЧНІ ЗНАХІДКИ У ФОНДАХ МУЗЕЮ АРХЕОЛОГІЇ
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ
ІВАНА ФРАНКА**

Стаття присвячена унікальним знахідкам античної колекції у фондах музею археології Львівського національного університету імені Івана Франка. Подано характеристику знахідок з поховання у селі Чижиків біля Львова, де було виявлено предмети римського походження.

***Ключові слова:** ойнохоя, античні знахідки, чаша, шпора, литицькі племена.*

Серед значної кількості археологічних матеріалів музею археології чільне місце займають знахідки з розкопок античних міст Північного Причорномор'я – Ольвії, Херсонесу, Тіри, Пантікапея та інших. Серед експонатів виставлені амфори, античний чорнолаковий посуд, світильники, статуетки та інші знахідки.

Особливо цікавими є предмети, які були виявлені на пам'ятках Прикарпаття. Сюди слід віднести бронзові знахідки з поховання в селі Чижиків біля Львова, яке досліджувалося в 1955 році М. Ю. Смишком.¹

1. Бронзова ойнохоя мала широку масивну ручку. Плечики посудини біля її основи були прикрашені заглибленими прямими горизонтальними лініями. Багатоорнаментована ручка посудини. На верхньому її кінці знаходилось пластичне зображення голови лева з плоским підтрикутним щитком. Нижній кінець ручки оформлений у вигляді чотирьохпалої левиної лапи. Поверхня стінок посудини частково пошкоджена ерозією. Її розміри: висота ойнохої без ручки – 13 см, з ручкою – 17,5 см, діаметр дна – 8 см, діаметр шийки по краях – 10 см, ширина ручки – 1,7-2,3 см.

¹ Смишко М. Ю. Богатое погребение начала нашей эры в Львовской области // СА. 1957. № 1. С. 228-243.

2. Бронзова миска мала півсферичну форму на кільцевидному піддоні. Зовнішня поверхня корпусу під вінчиком прикрашена двома горизонтальними заглибленими лініями і плоскими ребрами. Низка концентричних аналогічних ліній знаходяться на зовнішній і внутрішній сторонах днища посудини. Поверхня посудини з однієї сторони частково пошкоджена ерозією. Розміри: висота миски – 5,3 см, діаметр дна – 11,2 см, діаметр по вінцях – 21 см, товщина вінчика – 0,9 см.

3. Бронзова ручка патери виготовлена у формі округлого стержня прикрашена по поверхні жолобками. На одному з кінців ручки зображено баранячу голову. На протилежному кінці збереглися залишки стінки посудини. Під головкою барана ручку прикрашено трьома округлими насічками. Середні частини оздоблені сріблом. Розміри: довжина ручки – 16,2 см, діаметр стержня ручки – 2,3 см.

4. Виявлені також **дві невеликі бронзові шпори** з короткою хрестоподібною фігурною основою і тонкими круглими шипами. Основи шпор виготовлені з товстої (0,3 см) пластини. Вони закріплювались до взуття з допомогою двох цвяхів з круглими головками. Шпори належать до раннього варіанту так званого стілоподібного типу, які відносяться до перших століть нашої ери. Основною територією їх виникнення і поширення вважаються Німеччина та Чехія. Розміри: довжина основ шпор – 3,2 см, висота шипів – 2,6 см.

5. Чаша на високій, розширеній до низу пологій підставці. Виготовлена ручним способом. Зовнішня поверхня нерівна, пролощена, світлокоричневого кольору. Розміри: висота – 18,3 см, діаметр основи підставки – 9,8-10,5 см, діаметр по вінцях – 18 см.

6. Малий тонкостінний горщик з плоским дном і відігнутим вінчиком. Виготовлений ручним способом з глини з додаванням шамоту. Розміри: висота – 12,3 см, діаметр дна – 9 см, діаметр по вінчику – 10,7 см.

Поховання в Чижикові за інвентарем відноситься до рідкісних знахідок серед археологічних пам'яток Верхнього Подністров'я. Виявлені тут бронзові посудини є, безумовно, предметами римського походження. Такі вироби виготовлялися в кінці I тис. до н. е. - поч. н. е. в римських майстернях Кампанії і інших містах Італії. Найближчим за територією подібним до поховання в Чижикові є відоме поховання в Гебунтові Краківського воєводства, яке датується рубежем I-II ст. н.е.

Факт відкриття багатого поховання зазначеного часу засвідчує виокремлення племенної знаті липицьких племен і тим самим демонструє соціальне розшарування цього суспільства на початку нашої ери.

Roman CHAYKA

**ANTIC ARTIFACTS IN THE COLLECTION OF MUSEUM OF
ARCHAEOLOGY OF IVAN FRANKO NATIONAL
UNIVERSITY OF L'VIV**

The article illustrates some unique antic artifacts from the collection of Museum of Archaeology of Ivan Franko National University of L'viv. The characteristic was given for instance to the materials of the Roman type found in the burial site in village Chyzhiv near L'viv.

Key words: oinochoia (vine cup), antic artifacts, cup, spur, Lipiec tribes.

Стаття надійшла до редколегії 26.05.2004

Прийнята до друку 03.09.2004

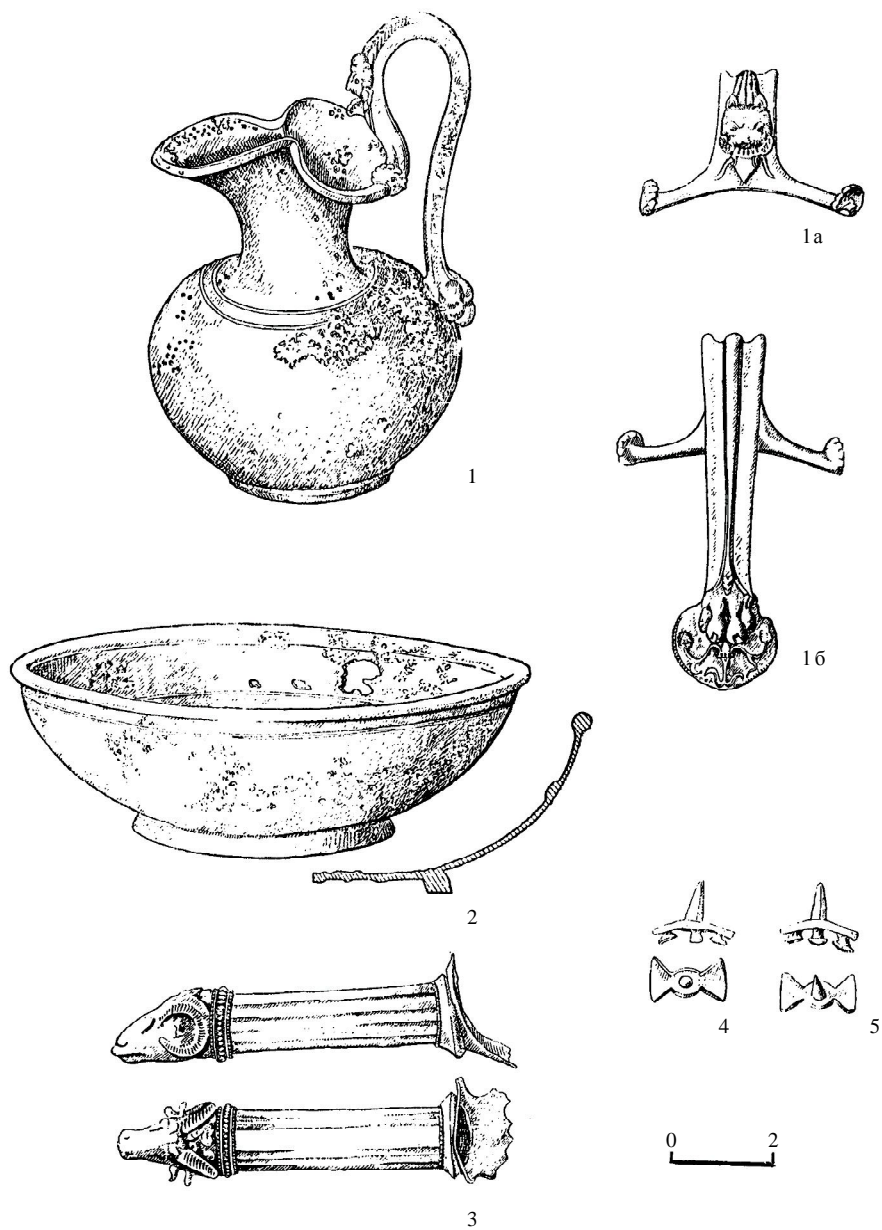

Рис. 1. Античні знахідки із колекції музею

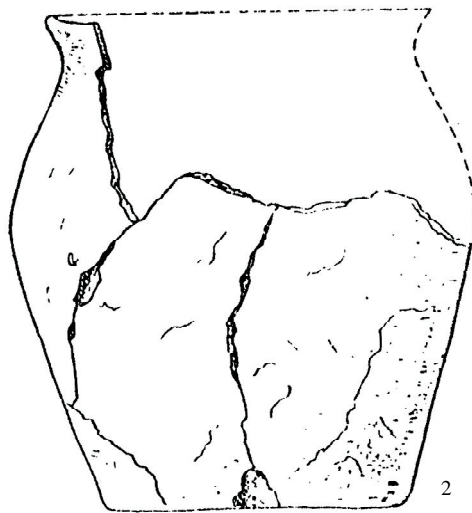
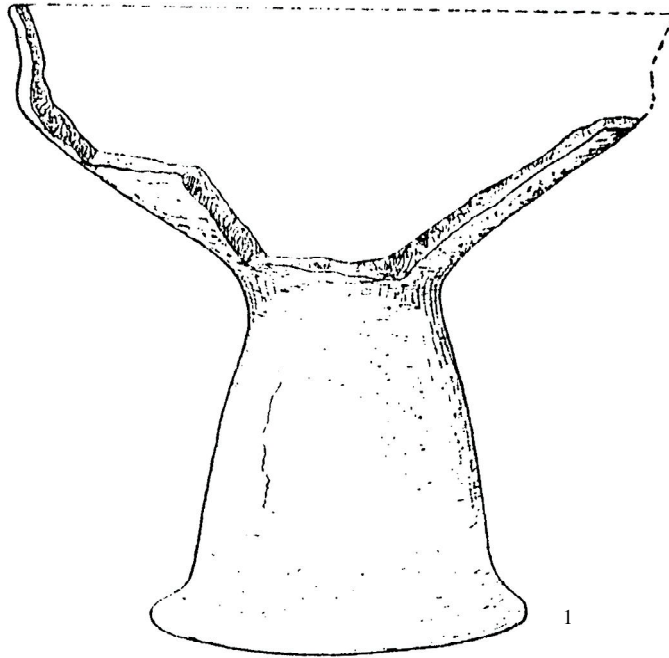

Рис. 2. Античні керамічні знахідки із колекції музею